

ECIE5010 Keeping our children safe

ECIE5010 Keeping our children safe

Leah Hughes

1911890

Cyflwyniad

Mae'r Dull Aml-Asiantaeth o ddiogelu plant a phobl ifanc yng Nghymru wedi derbyn dipyn o sylw ym maes amddiffyn plant. Yn y traethawd hwn trafodwyd yr ysgrifennydd yn feirniadol os yw'r model amlasiantaeth yng Nghymru yn hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc gan archwilio ei hanes, dylanwadau allweddol, safbwyntiau amrywiol, heriau, a datblygiadau posibl yn y dyfodol. Drwy archwilio manteision a chyfyngiadau'r dull amlasiantaethol, gan archwilio sut mae'n gwella mesurau diogelu tra hefyd yn wynebu heriau megis cydgysylltu rhyngasiantaethol a blaenoriaethau sefydliadol gwahanol, bydd yn cyfrannu at ddealltwriaeth ddyfnach o sut y gellir datblygu a gwella arferion diogelu effeithiol, gan ymdrechu yn y pen draw i sicrhau diogelwch a llesiant pob plentyn a phobl ifanc yng Nghymru tra hefyd yn nodi meysydd y mae angen eu gwella.

Prif gorff

Beth yw'r model amlasiantaeth?

Gellir amlinellu ymddangosiad partneriaethau aml-asiantaeth nôl i'r 1980au, wedi'i ysgogi i fynd i'r afael â throseddau a materion cymdeithasol yn fwy effeithlon i wella lles plant a phobl ifanc. Mae gwerthusiadau wedi dangos y gall cydweithrediadau rhyngasiantaethol â ffocws, sy'n canolbwyntio ar broblemau penodol, leihau'n effeithiol y canlyniadau andwyol sy'n gysylltiedig â gwasanaethau tameidiog (Walklate et al., 2021). Yng Nghymru, mae'r dull aml-asiantaeth yn fframwaith a gydnabyddir yn eang a ddefnyddir i fynd i'r afael ag amrywiaeth o faterion cymdeithasol, yn amrywio o drais domestig i ddiogelu plant ac oedolion ifanc. Golyga hyn bod

gweithwyr proffesiynol o asiantaethau amrywiol yn cydweithio i gyflawni cenhadaeth ar y cyd (NSPCC, 2023) gyda'r prif nod i greu ymateb unedig i faterion diogelu trwy gydweithio i sicrhau lles ac amddiffyniad unigolion bregus. Nodweddir y Dull Aml-Asiantaeth gan gydweithio rhwng rhandaliad amrywiol, gan gynnwys awdurdodau lleol, gwasanaethau iechyd, darparwyr addysg, gorfodi'r gyfraith, a sefydliadau gwirfoddol i amddiffyn plant a phobl ifanc rhag niwed (Charity Commission for England and Wales ,2017) Trwy gyfuno adnoddau, rhannu gwybodaeth, a chydlynu ymdrechion, nod yr asiantaethau hyn yw darparu strategaeth gyfannol ac effeithiol ar gyfer amddiffyn plant a phobl ifanc sy'n agored i niwed. Mae diogelu yn arbennig o hanfodol oherwydd y cyfrifoldeb sylweddol o sicrhau llesiant poblogaethau agored i niwed, gan adlewyrchu ymrwymiad i gynnal hawliau a lles plant sy'n "legally-binding international agreement setting out the civil, political, economic, social and cultural rights of every child, regardless of their race, religion or abilities that comply with the United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC)" (Save the children, 2011).

Chwaraeir deddfwriaethau a pholisïau rhan hanfodol wrth lunio'r ymagwedd aml-asiantaeth at ddiogelu ac maent yn sail i gydweithio amlasiantaethol effeithiol. Er enghraifft, mae Deddf Plant (2004) yn pwysleisio pwysigrwydd cydweithio i amddiffyn plant ac yn hyrwyddo rhannu gwybodaeth rhwng asiantaethau. Fodd bynnag, yn fwy diweddar, "the Wales Safeguarding Procedures build on the statutory guidance of the Social Services and Well-Being (Wales) Act 2014" (Social Care Wales, 2019) sy'n amlygu'r angen am ddull diogelu sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, tra bod Gweithdrefnau Diogelu Cymru (2020) yn darparu fframwaith ar gyfer cydweithredu aml-asiantaeth.

Sut gall y fodel amlasiantaeth hybu lles plant a phobl ifanc

Mae gallu'r Dull Aml-Asiantaeth i hyrwyddo lles plant a phobl ifanc yn arwyddocaol. Yn gyntaf, cydnabyddir y fodel bod cymhlethdodau lles plant yn gofyn am ymdrech ar y cyd a rhannu gwybodaeth ymhlith asiantaethau lluosog sy'n ymwneud â lles plant o sectorau lluosog, gan gynnwys addysg, iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, a gorfodi'r gyfraith. Trwy gydweithied gwell yma, nid yn unig yn meithrin dealltwriaeth gynhwysfawr o amgylchiadau pob plentyn ond hefyd yn hwyluso ymyriadau amserol a all atal niwed pellach. Er enghraifft, roedd Deddf Plant 2004 yn gorfodi asiantaethau allweddol ym maes iechyd a gofal cymdeithasol i flaenoriaethu diogelu plant, a thrwy hynny greu fframweithiau ar gyfer cydweithredu. Mae mentrau effeithiol, megis protocolau ar y cyd, yn enghraifft o sut y gall methodoleg a rennir symleiddio cyfathrebu a dyrannu adnoddau ymhlith asiantaethau (Booth et al., 2020).

Un o'r cryfderau allweddol yw'r pwyslais ar ymyrraeth gynnar ac atal, ni ellir diystyru effaith ffactorau economaidd-gymdeithasol ar les plant mewn trafodaethau ynghylch y model Aml-Asiantaeth. Mae plant o gefndiroedd difreintiedig mewn mwy o berygl o gael eu hesgeuluso a'u cam-drin, gan amlygu'r angen am fentrau cymorth i deuluoedd wedi'u targedu, trwy ddarparu adnoddau a chymorth i deuluoedd mewn angen, gall asiantaethau helpu i liniaru effeithiau tlodi a gwella canlyniadau lles plant yn gyffredinol. Gofynnir y dull yma am gydweithiad â sefydliad cymunedol, sy'n gallu darparu gwasanaethau wedi'u teilwra i anghenion penodol teuluoedd. Drwy nodi plant a theuluoedd mewn perygl yn gynnar yn eu datblygiad, gall asiantaethau roi mesurau cymorth wedi'u targedu ar waith sy'n lliniaru problemau posibl cyn iddynt waethgu, megis Tîm o Amgylch y Teulu, "an approach to working with families with complex needs available in all 22 local authorities in Wales" (Welsh Government, 2024). Anogir

y fodel i ymgymryd asesiadau ac addasu strategaethau'n barhaus, gan sicrhau bod y cymorth a ddarperir yn parhau i fod yn berthnasol ac yn effeithiol wrth fynd i'r afael ag anghenion esblygol plant a phobl ifanc. Ar ben hynny, mae'r model yn annog cyfranogiad gweithredol teuluoedd yn y broses o wneud penderfyniadau, gan sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed a'u hamgylchiadau unigryw yn cael eu hystyried. Gall hyn wella lles meddyliol plant a phobl ifanc trwy feithrin ymddiriedaeth a chydberthynas, hybu ymdeimlad o reolaeth, a gwella cyfathrebu rhwng teuluoedd a gweithwyr proffesiynol. Pan fydd teuluoedd yn teimlo eu bod yn cael eu clywed a'u deall, maent yn fwy tebygol o gydweithredu a dilyn argymhellion, gan arwain at ganlyniadau gwell i'r plentyn a pherthnasoedd teuluol gwell gan arwain at lai o straen a phryder sy'n gysylltiedig â phryderon diogelu gan wneud y profiad ychydig yn haws (Youngminds, 2020).

Fodd bynnag, er gwaethaf y manteision ymddangosiadol, mae gan y Dull Aml-Asiantaeth gyfyngiadau cynhenid. Un her fawr yw'r potensial am fethiant cyfathrebu rhwng asiantaethau. Gall fod gan bob sefydliad ei brotocolau a'i systemau ei hun, a all arwain at gamddehongli neu oedi wrth rannu gwybodaeth hanfodol. Yn ogystal, gall gwahaniaethau mewn blaenoriaethau a dyraniad adnoddau greu gwrthdaro, gan gymhlethu ymdrechion ar y cyd, gall fod anghysondebau hefyd mewn hyfforddiant a dealltwriaeth ymhlith y gweithwyr proffesiynol dan sylw, a all achosi dryswch a thanseilio'r amcan o amddiffyn plant gan arwain at chwalu lles. Gall y bylchau hyn arwain at sefyllfaoedd lle nad yw plant yn cael y cymorth angenrheidiol neu lle mae ymyriadau'n cael eu gohirio, sy'n dangos pa mor fregus yw cydweithredu rhwng asiantaethau pan nad yw wedi'i strwythuro'n dda. Dros amser mae polisïau diogelu wedi esblygu mewn ymateb i fethiannau difrifol a gwersi a ddysgwyd o achosion trasig gan y 'Trefniadau

Diogelu Cymru' (Social Care Wales, 2019). Digwyddiadau proffil uchel fel marwolaethau Victoria Climbié yn 2000 digwyddiad trasig a ysgydwodd y genedl, "where the abuse she suffered was never tackled" datgelodd fylchau sylweddol mewn cyfathrebu a chydlynu ymhlith asiantaethau (Batty, 2001) gweithredu fel catalydd ar gyfer yr esblygiad hwn. Ysgogodd yr achosion hyn ailasesiad o arferion diogelu ac arweiniodd at ddiwygiadau gyda'r nod o wella cydweithredu. Roedd Adroddiad Laming 2003 yn ddogfen ganolog a oedd yn pwysleisio pwysigrwydd cydweithredu rhwng asiantaethau wrth amddiffyn plant, gan bwysleisio bod diogelu yn gyfrifoldeb rhanedig. Drwy ddwyn pob asiantaeth yn atebol am eu cyfrifoldebau, ceisiai'r adroddiad atal y methiant i gyfathrebu a oedd wedi cyfrannu at fethiannau blaenorol. Mae datblygiadau diweddar ym maes diogelu, gan gynnwys y newid o'r Swyddfa Cofnodion Troseddol (CRB) i'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn adlewyrchu dealltwriaeth esblygol a chynyddol o'r cymhlethdodau sydd ynghlwm wrth amddiffyn unigolion agored i niwed. Mae'r newid hwn nid yn unig yn gwella diogelwch poblogaethau bregus ond hefyd yn cydnabod pwysigrwydd hawliau a chyfrifoldebau unigol.

Mantais nodedig arall y Dull Aml-Asiantaeth yw creu golwg fwy cyfannol o anghenion plentyn. Drwy gynnwys rhanddeiliaid amrywiol, mae'n sicrhau bod gweithwyr proffesiynol ar draws ieuchyd, addysg a gwasanaethau cymdeithasol yn dod â safbwyntiau amrywiol i'r bwrdd gyda'u harbenigedd a'u dirnadaeth unigryw, gan arwain yn y pen draw at asesiadau mwy cynhwysfawr o anghenion plentyn. Gall y persbectif aml ddimensiwn hwn fynd i'r afael nid yn unig â phryderon diogelwch uniongyrchol ond hefyd ffactorau sylfaenol sy'n cyfrannu at fregus rwydd plentyn tra hefyd yn sicrhau bod ymatebion nid yn unig yn adweithiol ond hefyd yn rhagweithiol, nid yn unig yn hwyluso ymyrraeth amserol ond hefyd yn cryfhau'r mecanweithiau

ECIE5010 Keeping our children safe

ar gyfer rhannu gwybodaeth, gan leihau'r tebygolrwydd y bydd manylion critigol yn cael eu hanwybyddu. Yng Nghymru, mae sefydlu Byrddau Lleol Diogelu Plant yn enghreifftio'r bwriad hwn, gan ei fod yn gorfodi sefydliadau perthnasol i gydweithredu mewn ymdrechion diogelu, gan hyrwyddo lles plant yn effeithiol (Early Years Alliance, 2015) Gall integreiddio damcaniaethau megis hierarchaeth anghenion Maslow a theori systemau ecolegol Bronfenbrenner roi mewnwelediad gwerthfawr i arferion diogelu effeithiol, trwy ddeall bod yn rhaid diwallu anghenion unigolion o fewn eu cyd-destunau amgylcheddol helpu gweithwyr proffesiynol i adnabod yr heriau amlochrog a wynebwr gan y rhai y maent yn ceisio eu hamddiffyn (Bates, 2019). Gan ymgorffori'r safbwyntiau damcaniaethol hyn, gellir teilwra polisïau diogelu'n well i fynd i'r afael â chymhlethdodau sefyllfaoedd unigol, gan feithrin system sy'n blaenoriaethu diogelwch a llesiant.

Fodd bynnag, er gwaethaf y cynnydd a wnaed, erys heriau o ran gweithredu dull amlasiantaethol, mae effeithiolrwydd y model Aml-Asiantaeth yn dibynnu ar sawl ffactor, gan gynnwys ymrwymiad yr holl bartïon dan sylw ac argaeledd adnoddau. Mae diogelu nawr “embedded in national policy that safeguarding is everyone’s responsibility and while local authorities play a lead role, everyone who comes into contact with a child and their families has a role to play” (Lindon and Webb, 2016) Mae hyn yn ein hatgoffa o'r angen am ymwybyddiaeth y cyhoedd ac addysg ynghylch arferion diogelu wrth bwysleisio pwysigrwydd hyfforddiant ac adnoddau i sicrhau bod pawb yn deall sut i gyfrannu at ddiogelwch plant, wrth i gymdeithas ddatblygu, a bod heriau presennol ac yn y dyfodol ym maes amddiffyn plant, yn enwedig gyda thwf y rhyngwrdd. Bryder enbyd yw diogelwch ar lein, gyda phlant yn wynebu risgiau o seiberfwlio, ecsbloetio ar-lein, ac amlygiad i gynnwys amhriodol yn enwedig gan fod cynnydd yn nifer y

plant iau sy'n defnyddio'r rhyngwrdd. Yn ôl OFCOM (2024) “five-to-seven-year-olds are becoming increasingly present online” o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, “use social media apps or sites (from 30% to 38%), watch livestreaming apps or sites (39% to 50%) or game online (34% to 41%)”. Rhaid i'r model Aml-asiantaeth addasu i'r heriau hyn drwy ymgorffori addysg ac adnoddau diogelwch digidol yn ei fframwaith, gan gynnwys hyfforddi gweithwyr proffesiynol i adnabod arwyddion cam-drin ar-lein a datblygu strategaethau ar gyfer adrodd ac ymyrryd effeithiol. Serch hynny, mae Deddf Diogelwch Ar-lein 2023 yn gyfraith sy'n ceisio cadw plant ac oedolion yn ddiogel wrth ddefnyddio'r rhyngwrdd sydd wedi rhoi ar waith i “reduce risks of services being used for illegal activity, and to take down illegal content when it does appear” (GOV.UK, 2024). Fodd bynnag, yn ôl ymchwil gan UK Safer Internet Centre (2024) “32% of children and 42% of parents and carers having heard of this”, pwysleisio'r angen am addysg well ac ymdrechion allgymorth i sicrhau bod plant ac oedolion yn cael gwybod am y ddeddf sy'n hanfodol ar gyfer effeithiolrwydd y ddeddf wrth amddiffyn plant ar-lein. Gall datblygiadau cyfredol, megis integreiddio technoleg i systemau monitro, hefyd wella'r gallu i amddiffyn plant ar-lein. Wrth i'r dirwedd ddigidol barhau i newid, mae pwyslais ar ddiogelwch rhyngwrdd o fewn y model Amlasiantaethol yn hanfodol ar gyfer amddiffyn plant a lles cynhwysfawr.

Casgliad

Yn wir, cynigir y dull amlasiantaeth o ddiogelu plant a phobl ifanc yng Nghymru fframwaith addawol ar gyfer diogelu plant a phobl ifanc, ond mae'n cyd-fynd â chyfyngiadau nodedig. Er bod cydweithredu rhwng asiantaethau yn meithrin ymateb mwy gwybodus a chyd cysylltiedig, mae'n hanfodol mynd i'r afael â materion fel diffyg cyfathrebu, blaenoriaethau gwrthdaro, a

phryderon diogelu data er mwyn sicrhau llwyddiant y dull cydweithredol hwn o hyrwyddo llesiant unigolion agored i niwed. Mae cydnabod y cymhlethdodau hyn yn hanfodol ar gyfer mireinio'r dull gweithredu i sicrhau ei fod yn diwallu anghenion plant sy'n agored i niwed yn effeithiol. Wrth i Gymru barhau i ddatblygu ei pholisïau diogelu, bydd ffocws ar bontio'r bylchau mewn cydweithredu, gwella cyfranogiad cymunedol, a chroesawu datblygiadau technolegol yn hanfodol ar gyfer creu amgylchedd mwy diogel i blant a phobl ifanc. I grynhoi, mae diogelu yn y DU yn ymdrech gymhleth sy'n gofyn am gyfranogiad gweithredol gan lu o asiantaethau a sefydliadau. Gwna'r "integration of various sectors through frameworks like MASH, the responsibilities of local authorities, the proactive roles of educational settings, and the critical support from non-governmental organizations" tanlinellu ymrwymiad ar y cyd i wella canlyniadau diogelu (Home office, 2014). Fodd bynnag, mae effeithiolrwydd yr ymdrechion hyn yn dibynnu'n fawr ar gydweithio rhyngasiantaethol parhaus ac alinio strategaethau i fynd i'r afael â heriau diogelu sy'n dod i'r amlwg. Bu hyfforddiant parhaus a sianeli cyfathrebu clir yn hanfodol i fynd i'r afael â'r heriau hyn a sicrhau bod y dull amlasiantaethol yn effeithiol o ran diogelu unigolion sy'n agored i niwed, trwy ddysgu o fethiannau'r gorffennol ac addasu polisïau yn unol â hynny, gall asiantaethau gydweithio'n fwy effeithiol i amddiffyn y rhai sydd mewn perygl. O ganlyniad, gellir diogelu lles plant yn fwy effeithiol, gan eu galluogi i ffynnu mewn amgylcheddau diogel a chefnogol. Wrth i gymdeithas edrych i'r dyfodol, bydd cofleidio arloesedd wrth barhau i fod wedi'i seilio ar arferion gorau yn allweddol i sicrhau llwyddiant parhaus ymdrechion amddiffyn plant.

Rhestr cyfeiriadau

Bates, B. (2019). Learning Theories Simplified : ... and How to Apply Them to teaching. 2nd ed. London: Sage.

Batty, D. (2001). Timeline for the Climbié case. [online] the Guardian. Available at: <https://www.theguardian.com/society/2001/sep/24/childrensservices>. (Cyrchwyd: 23/04/25)

Charity Commission for England and Wales (2017). Safeguarding - The Role of Other Agencies. [online] gov.uk. Ar gael ar: <https://www.gov.uk/government/publications/strategy-for-dealing-with-safeguarding-issues-in-charities/safeguarding-the-role-of-other-agencies>. (Cyrchwyd: 27/04/2025)

Early Years Alliance (2015). Local Safeguarding Children's Boards. [online] Early Years Alliance. Available at: <https://www.eyalliance.org.uk/local-safeguarding-childrens-boards>. (Cyrchwyd:23/04/25)

GOV.UK (2024). Online Safety Act: explainer. [online] GOV.UK. Available at: <https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer>. (Cyrchwyd: 24/04/25)

Home Office (2014). Multi Agency Working and Information Sharing Project Final report. [online] Ar gael ar: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a750ddb40f0b6360e472fa5/MASH.pdf>. (Cyrchwyd: 23/04/25)

Lindon, J. and Webb, J. (2016). Safeguarding and child protection. London, England: Hodder Education.

NSPCC (2023) Multi-agency Working. Ar gael ar:

<https://learning.nspcc.org.uk/child-protection-system/multi-agency-working-child-protection>. (Cyrchwyd 16/3/23)

OFCOM (2024). Children and Parents: Media Use and Attitudes Report. [online]

Available at:

<https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/research-and-data/media-literacy-research/children/children-media-use-and-attitudes-2024/childrens-media-literacy-report-2024.pdf?v=368229>. (Cyrchwyd: 24/04/25)

Save the Children (2011). UN convention on the rights of the child. [online]

Savethechildren.org.uk. Ar gael ar:

<https://www.savethechildren.org.uk/what-we-do/childrens-rights/united-nations-convention-of-the-rights-of-the-child>. (Cyrchwyd: 21/04/2025)

Social Care Wales (2019). Wales Safeguarding Procedures 2019. [online] Ar gael ar:

<https://socialcare.wales/cms-assets/documents/hub-downloads/Wales-Safeguarding-Procedures-Frequently-asked-questions.pdf>. (Cyrchwyd: 23/04/25)

UK Safer Internet Centre. (2024). Research - UK Safer Internet Centre. [online]

Available at:

<https://saferinternet.org.uk/safer-internet-day/safer-internet-day-2024/research>. (Cyrchwyd: 24/04/25)

Walklate, S., Godfrey, B., & Richardson, J. (2021). Innovating during the pandemic? policing, domestic abuse and multi-agency risk assessment conferencing (maracs). The Journal of Adult Protection, 23(3), 181-190. Ar gael ar:

<https://doi.org/10.1108/jap-11-2020-0047> (Cyrchwyd: 18/04/24)

ECIE5010 Keeping our children safe

Welsh Government (2024) Families First. Ar gael ar:

<https://www.gov.wales/get-help-families-first> (Cyrchwyd 23.04.2025)

Youngminds (2020). Involving parents and carers in children and young people' s mental health. [online] Available at:

<https://www.youngminds.org.uk/media/h4uexcw1/ym-parent-carer-toolkit-2020.pdf>.

(Cyrchwyd: 23/04/25)